СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 282. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 4-го ГРУДНЯ 1948. — No. 282. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, DECEMBER 4, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. — Тел. „Свобода": BErgen 4-0807 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ПРОМИСЛОВЦІ ГОДЯТЬСЯ ТІЛЬКИ НА КОРОТКО-ТРИВАЛІ ОБМЕЖЕННЯ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕКИ

Ню Йорк, 2 грудня — На випадок національної необхідности конгрес повинен подбати, щоб обмеження для забезпеки країни були незначні і коротко-тривалі — оце зміст резолюції, яку схвалила конвенція Краєвого Товариства Вирібників. Обмеження мали б відноситися тільки до найбільш необхідних справ; вони повинні бути введені в порозумінні з представниками промислу; конгрес повинен мати право перевірки, чи вони потрібні на дальшу мету; їх треба скасувати, як тільки мине небезпека. Конвенція висловила теж осторогу, що довготривала контроля уряду над фінансовим життям країни приносить з собою нерозбірчиві видатки, а це приносить з собою інфляцію й можливість безробіття. Конвенція зобовязалася до повної кооперації з урядом на випадок, коли б прийшло до заведення фінансової контролі.

ПРЕЗИДЕНТ ЗАПЕВНЮЄ БИЗНЕСОВЦІВ, ЩО НЕМА ПІДСТАВИ ДО ПОБОЮВАНЬ.

Вашинґтон. — Президент Труман підчас пресової конференції не хотів виявити, які практичні зарядження в господарських справах він видасть найближчого року. Він радив кореспондентам підождати до появи його промови в справі положення нації на відкритті конґресу. Коли запитали, чи запевнення Сема Рейберна, що бизнесовці не мають причини побоюватися за свій добробут, має згоду президента, Труман відповів запитом від себе: Чи бизнесовці мали коли причину побоюватися за свої підприємства підчас його урядування як президента в минулому?

НЕ БУДЕ ЗМІН У КАБІНЕТІ

Вашингтон. — Підчас пресової конференції президент Труман заявив, що в складі його кабінету не буде змін. З окрема він ствердив, що секретар стейту Джордж К. Маршал і секретар оборони Джеймс Форестал останеться дальше в кабінеті. — Пресова конференція в четвер 2 грудня була першою конференцією в Білому домі від 25 вересня. На ній явилися 250 кореспондентів і радієвих звітників. Президент приймав усі запити в добрім настрою та відповідав з повною відвертістю. Він між іншим сказав, що демократи перемогли при виборах без голосів з Ню Йорку й солідарного півдня, що він не гнівається на нікого, хто йшов проти нього підчас виборів; що так довго, як він є президентом, він не погодиться на відбудову німецького воєнного промислу.

При іншій нагоді президент виявив, що він буде втримувати при собі особистого начальника воєнного штабу після того, як його теперішній дорадник, адмірал Вилієм Лейгі, піде на пенсію найближчого місяця. Кажуть, що таку пораду дав президентові самий Лейгі.

ПЕРЕДПОТОПОВІ КІСТЯКИ МІРИЛОМ ЗЕМНОГО ТЕПЛА.

Шікаґо. — Науковці мають надію найти спосіб мірити тепло земної кулі при допомозі кістяків передпотопових звірят. Д-р Гаролд Юрі, з університету Шікаґо, провів 18 місяців на студіях костей та прийшов до висновку, що нині можна ствердити, чи земля переходить тепер процес охолоджування, чи огрівання.

ПОВІНЬ ПІДРОБЛЕНИХ БАНКНОТІВ У НЮ ЙОРКУ.

Ню Йорк. — Місто залите найбільшою повенею фальшивих банкнотів за всі часи — отаку осторогу оприлюднив Федеральний Банк Резерви і Тайна Служба. Небезпека тим більша, що банкноти підроблені знаменито і звичайна людина не легко їх розпізнає. Є це 10-долярові і 20-долярові банкноти, які мають правильний обіг не тільки в бизнесі, але й в банках і щойно знавці з Федеральної Резерви їх признали підробленими. Їх кількість іде на мільйони. На банкнотах поміщена буква "G" в кружку на лівій руці на фронтовій сторінці, як це буває на банкнотах, видаваних Резервовим Банкнотом у Шікаґо. На підроблених 10-долярових банкнотах є мала плямка напроти долішньої губи Гемилтона, а папір є далеко темніший ніж у правильних нотах. Підроблені 20-долярівки мають грубший папір ніж правдиві, а буква „G" виглядає радше на букву „C". Оба банкноти мають на зеленім боці далеко темнішу краску і тому повинні звернути увагу на себе увагу кожного, хто їх перебирає. Хто тільки завважає щось підозрілого, хай звернеться телефонічно до поліції, або до Тайної Служби — Secret Service, — кімната 917 в будинку ч. 90 Чорч Стріт у Ню Йорку. Коли є під боком банк, треба туди звернутися за порадою.

РОБІТНИЧА КОНФЕРЕНЦІЯ НЕ ІНТЕРЕСУЄТЬСЯ ПРОГРАМОЮ ГРОМАДЯНСЬКИХ ПРАВ.

Вашингтон.— На конференції представників Американської Федерації Праці й Конґресу Індустріяльних Організацій, скликаній департаментом праці, переведено дискусію над внесенням у конґресі програми громадянських прав, яку розвинув Труман перед і підчас виборів. Коли прийшло до голосування, 23 голосів перемогли меншину з 21 голосів, щоб не ставити цієї справи на денним порядку в конґресі. Тільки К.І.О. побивався за цією справою, інші ставилися до неї холодно, а навіть приходило до гострої виміни слів підчас дебати. Представники південних стейтів твердили, що це справа поодиноких стейтів і там їм місце на вирішення. Більшість згодилася тільки на такі спільні права, які потрібні до переведення оборони країни. Південні делегати твердили, що вони не роблять ніякої кривди ніґрам у своїх стейтах.

Вашинґтон передумує труднощі в допомозі для Китаю

Вашинґтон, 2. грудня. — Приїзд пані Чіянг-КайШек до столиці поставив справу Китаю на переді всіх інших справ. Показуються велетенські труднощі в признанні допомоги китайському націоналістичному урядові у його боротьбі проти комуністів. Злучені Держави вже перебрали на себе зобовязання для оборони західної Европи перед большевицьким заливом, а тепер показується, що большевицький наїзд на Китай є не меншою загрозою не тільки для Азії, але й для Америки й цілого світу. Положення в Китаю ускладнюється ще тим, що там живе 500,000,000 людей культурно й економічно відсталих, які не всилі сплатити довгів, які ця країна хоче затягнути в Америці. Всі ці труднощі передбачує президент Труман і тому він такий обережний в поступуванні супроти пані Чіянг-Кай-Щек, яка хоче переговорити справи Китаю з президентом.

З Білого Дому сповіщено, що президент прийме на розмові жінку китайського генераліссімуса. Негайно по цій оповістці одна вашингтонська газета написала, що вона має прохати президента Трумана вислати до Китаю ген. Мек-Артура або якогось іншого американського військовика на допомогу в протибольшевицькій війні. Президент на пресовій конференції заявив, що про це нема мови. У міжчасі конгресмен Честер Е. Морро з Ню Гемшир, заявив ,що він внесе в комісії закордонних справ,, якої він є членом, щоб конгрес призначив більйон долярів на допомогу Китаєві.

ЗАМІТНЕ ОБЄДНАННЯ ЛИТОВСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.

Ню Йорк. — У днях 21—22. листопада відбулися в готелі Пенсилвенія важливі наради двох литовських організацій, а це Американсько-Литовська Рада („Тариба"), і Союз Визволення Литви („Сонюнга") з метою переведення органічної злуки обидвох тіл. Нова організація прийняла назву першої, тобто Тариби і поставила собі за ціль посилити працю за освобождення Литви з совєтського ярма. Збори були замітні теж і приявністю литовського генерального консула, Йонаса Будриса, який колись був провідником литовських повстанців у Клайпеді. Будрис, репрезентував литовського посла у Вашингтоні, Повиласа Задейкіса, якого американський уряд дальше визнає представником незалежної Литви.

ВИЗНАЧНИЙ ЛИТОВЕЦЬ ПРИХАВ ДО АМЕРИКИ.

Филаделфія. — Між провідними колами литовських американців викликав радість приїзд до Злучених Держав з Европи єпископа - помічника дієцезії Кавнас, Вінкентія Брізгиса, якого загально називають „великим литовцем". Це тому, що Брізгис підчас першої світової війни вхопив за зброю, щоб станути в ряди борців за волю Литви. Він був одним з перших добровольців, що творили литовську армію. Його приїзд до Америки пояснюють собі литовські кола як заходи до витривалої боротьби за незалежність Литви.

КОМУНІСТИ ОКУПУВАЛИ СУЧОВ

Нанкінг, 3. грудня. Комуністична радіовисильня повідомила вчора ввечорі, що китайські комуністичні війська зайняли важливий залізничий вузол на лінії північного Кіангсу, місто Сучов. Урядові війська евакували місто і комуністи увійшли до нього без бою. Подробиць не подано, стверджено тільки кілька великих пожарів на місцевому аеродромі. Захоплення Сучова вважалося за останню фазу в підготові комуністичного наступу на столицю Нанкінг.

БІЛОРУСИНИ ВИДАЮТЬ СВІЙ ЖУРНАЛ.

Савт Ривер, Н. Дж. — „Білорус в Америці" — оце наголовок місячного журнала, який почала видавати білоруська організація Америки. Журнал писаний докищо на циклостилю, подає вісті з білоруського життя в Америці.

Точне виконування приписів передумовою успіху в переселенні

У ВАШИНҐТОНІ ВІДБУЛАСЯ ЧЕРГОВА КОНФЕРЕНЦІЯ В ПЕРЕСЕЛЕНЧИХ СПРАВАХ.

Важливі виясненння З.У.А.Д.Комітету.

Филаделфія, 3. грудня. — З канцелярії ЗУАДКомітету щераз пригадується американсько-українському громадянству, що точне виконання всіх приписів щодо завірень про мешкання і працю новим імігрантам є одною з головних передумов успіху цілої переселенчої акції. ЗУАДКомітет рівночасно повідомляє, що всі інформації у зв'язку з новою іміграцією він подає до відома загалу через пресу і негайно після їх одержання, тому у власному інтересі кожного є точно слідкувати за цими повідомленнями та зі застереженням ставитись до всіляких покутних, якщо йде, очевидно, про переселенчу акцію, ведену ЗУАДКомітетом. В останньому знову поширилися вістки, мовляв треба платити кошта подорожі новим імігрантам і т. п. ЗУАДКомітет вияснює, що кошта подорожі платить ІРО, отже міжнародна організація. Той, хто виставив завірення новому імігрантові, зобов'язаний заплатити тільки кошта переїзду від порту приїзду до місця призначення. Усіх тим, що робили свої заходи через ЗУАД Комітет, він повідомлятиме про це окремо, як тільки матиме повідомлення від своєї місії в Европі, що справа виїзду нового імігранта вже полагоджена. Якщо будь-хто з наших громадян вже раніше зложив в будь-якій організації гроші на подорож нового іміграта, він може тепер зажадати звороту цих грошей. ЗУАДКомітет подає до загального відома всіх тих, що висилають за його посередництвом завірення про працю і мешкання для нових імігрантів, що брак відповіді зі ЗУАДКомітету на це завірення кілька днів після його висилки, означає, що завірення є добре і правильно виповнене та що повідомлення в цій справі прийде аж тоді, як воно вже буде затверджене урядовою Переселенчою Комісією у Вашингтоні. Якщо в канцелярії ЗУАДКомітету ствердиться будь-яку неточність у виповненні завірення, тоді його негайно продовж перших кількох днів відсилається назад для доповнень. В дальшому, в останньому часі до Комітету надходять повідомлення, що в поодиноких місцевостях деякі люди домагаються заплати за допомогу у виповненні завірення. ЗУАДКомітет, стверджує, що це діється без його відома та що за виповнення тих завірень немає потреби платити. В більших наших громадах, як Ню Йорк, Дітройт, Шикаґо, Филаделфія та інших існують Переселенчі Осередки ЗУАДКомітету, в яких завжди і радо та безкоштовно допоможеться виповнити ці завірення. Крім того, самі завірення є такі прості і ясні, що їх кожний потрапить виповнити сам, а в сумнівних випадках найкраще звернутися до ЗУАДКомітету, згл. до місцевого Переселенчого Осередку. Тільки за нотаріяльне потвердження правдивости підпису належить платити встановлену законом ціну.

В п'ятницю, дня 2-го грудня, відбулася у Вашингтоні чергова конференція урядової Переселенчої Комісії з представниками уповноважених в справах переселення на підставі нового іміграційного закону добровільних допомогових агенцій. Нарадами проводив голова урядової Комісії, Уґо Карусі, а від ЗУАДКомітету взяв в нарадах участь екзек. директор д-р В. Ґалан. Мр. Карузі вияснив дальші подробиці процедури переселенчої акції та зокрема ролю в ній уповноважених до того добровільних допомогових агенцій, отже і нашого ЗУАДКомітету. При цій нагоді він зі свого боку підкреслив необхідність точности і вірности у виповнюванні як загальних (Housing and Employment Registration) так і родинних (Individual Assurances for Relatives) завірень, що є одною з пердумов їх швидкого і успішного полагодження.

Як йдеться про ролю добровільних допомогових агенцій в переселенчих справах, вона починається вже зі збіркою та пересилкою завірень на працю і мешкання. Завірення, переслані через ці добровільні агенції, урядова Комісія розглядає з більшим довір'ям, бо Комітет перебирає за них моральну відповідальність. ЗУАДКомітет зокрема звертається до нашого громадянства, щоби ці заві-

(Докінчення на стор. 4).

ЗАГРОЗЛИВІ СОВЄТСЬКІ ІНТРИҐИ В БЕРЛІНІ

СОВЄТСЬКЕ КОМАНДУВАННЯ ОФІЦІЯЛЬНО ЗАПОВІДАЄ „ПОВНУ ПІДДЕРЖКУ" КОМУНІСТИЧНІЙ УПРАВІ МІСТА.

Берлін, 3 грудня. — Після зорганізованого Совєтами окремого комуністичного управління в совєтському секторі Берліна і з претенсіями до цілого міста, зв'язана з цим кріза совєтсько-західних стосунків з кожним днем більше загострюється, а дальші совєтські інтриґи витворюють грізне положення, для якого не бачиться вже ніякої можливої мирної розв'язки. Вчора заступник совєтського команданта міста, полк. Алексей Єлісаров, офіціяльно заповів новоствореному місцевим комуністичним шумовинням управлінню міста „всю совєтську допомогу та піддержку, потрібну для виконування його завдань". Цю сотєтську акцію в західних колах вважається завершенням поділу Берліна і виключенням всяких можливостей для наладнання ще будь-якої спільної чотиро-державної адміністрації, що була б необхідна для введенння одної валюти в місті. Рівночасно зі західного боку натякається, що першим заходом проти цеї нової совєтської інтриґи може бути повна заборона совєтської марки в західних секторах Берліна, що з черги виключає можливість перервання совєтської бльокади. На тему можливих дальших заходів для полагодження берлінської крізи, американський командант міста заявив на пресовій конференції, що по його думці було б наївністю намагатись дійти до будь-якого нового порозуміння зі Совєтами та заключувати з ними нові договори, як вони однобічно моламали всі попередні.

ЗАХІДНІ СОЮЗНИКИ ПРИГОТОВЛЯЮТЬ МЕМОРІЯЛ В СПРАВІ БЕРЛІНА.

Париж, 3 грудня. — З авторитетних джерел заявляють, що представники Америки Британії і Франції в ООД відбудуть сьогодні спільні наради в справі останнього розвитку в Берліні та приготують окремий меморіял для ОД в цій справі. В меморіялі мають бути наведені всі факти від 1-го вересня, які недвозначно переконують про точно пляновані совєтські інтриґи для остаточного поділу Берліна. Меморіял буде відповіддю на заходи невтральних членів Ради Безпеки для мирного полагодження берлінського спору.

ФРАНЦУЗЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ПРОТИ АМЕРИКАНСЬКО-БИТАНСЬКОГО ПЛЯНУ ЩОДО РУРЩИНИ.

Париж, 3 грудня. — Французька Асамблея доручила вчора своєму урядові поінформувати Злучені Держави та Великобританію, що „французький нарід однодушно відкидає" американсько - британський плян щодо промислового басейну Рурщини, виявлений в заяві американського й британського військових ґубернаторів Німеччини в дні 10-го листопада. Згаданий плян передбачує, що справу власности в Рурщині мав би вирішити „вільно вибраний німецький уряд". Відповідну резолюцію в цій справі французький парлямент ухвалив більшістю 377 голосів проти 181.

ВІДЛОЖЕНО СПРАВУ ПРИЙНЯТТЯ ІЗРАЇЛЯ ДО О.Д.

Париж, 3 грудня. — Не зважаючи на прохання уряду Ізраїля про нагле розглянення його прохання про прийняття Ізраїля до О.Д., Рада Безпеки рішила вчора передати справу під розгляд свого комітету в справі нових членів. Рішення, яке винесено без голосування, належить до звичайної процедури і це вже майже виключає можливість полагодження цеї справи ще на цій сесії. Американський представник висловився за негайною акцією, тоді як Британія обстоювала нормальну процедуру.

ПРЕДСТАВНИК ЧІЛЄ ПРО НЕВІЛЬНИЦТВО В СОВЄТАХ.

Париж, 3 грудня. — Представники Чіле внесли вчора в Правному Комітеті О.Д. старанно обґрунтовану резолюцію, в якій засуджується Совєтський Союз за безприкладне в історії людства масове невільництво в тій країні. Конкретною причиною цеї резолюції є відома справа совєтських жінок закордонних чоловіків, яким Совєти забороняють виїздити з країни. В резолюції при цій нагоді наводиться багато переконливих фактів в доказ, що в Совєтському Союзі заперечується найпримітивніші людські права.

АМЕРИКА ТАВРУЄ СОВЄТСЬКІ „ВЕТА" ЯК ЗАГРОЗУ ДЛЯ МИРУ.

Париж, 3 грудня. — Американський представник в Політичному Комітеті Генеральної Асамблеї О.Д., забираючи вчора голос в справі західної пропозиції про „добровільне обмеження" великодержавного права „вета" в Раді Безпеки, гостро виступив проти надуживання того права Совєтським Союзом, таврюючи його як загрозу для світового миру.

БОЛЬШЕВІЯ ПОГРОЖУЄ СКАНДИНАВІЇ.

Москва, 3 грудня (АП). — Совєтські урядові „Ізвєстія" надрукували вчора статтю, в якій погрожують скандинавським країнам та остерігають перед „творенням оборонного бльоку", що мав би бути доповненням подібного західно-европейського оборонного союзу. Совєти вважають, що це все належить до підготовки „американсько - британського нападу" на Совєтський Союз.

ТОЛЬЯТТІ ЗНОВУ ПРОТИ АМЕРИКИ.

Рим, 3 грудня. — Совєтський „ґавляйтер" в Італії, Пальміро Тольяті, виступив вчора знову в парляменті з лайкою на Америку та „американських підпалювачів війни". В своїй „орації" цей провідник совєтської п'ятої колони в Італії називав Америку „приятелем ворогів людства".

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street. Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЧЕРВОНИЙ БЕРЛІН

Половина Берліна, яка є у сфері совєтської, мілітарної влади, вже є під контролею „рідної міської влади" і „рідного посадника". Сталося це на приказ Москви, а переведено совєтською мілітарною владою при допомозі німецької комуністичної партії та німецьких квізлінґів. Найголовнішим квізлінґом став мейор міста, Фрідріх Еберт, син першого президента Ваймарської Республики, що заявився за „найтіснішу співпрацю з СССР". Кремль, як знаємо, завжди оглядається в таких випадках за відомими і славними іменами, за малими синами великих батьків, чи за учасниками і співтворцями великих подій. Німецька Ваймарська Республика, що повстала по першій світовій війні, має славу дуже поступової. Її конституцію вважають ще й нині найдемократичнішою, хоч на ділі її використано для введення диктатури, але це вже, як кажеться, вина Аліянтів. Москва вживає тепер імені сина президента колишньої Ваймарської республики, щоб легше дурити німців і світ, що вона будує таку Німеччину, яка відповідає духові ваймарської конституції. Є тут отже та сама Москва, яка підбиваючи свого часу Україну вживала Юрка Коцюбинського, щоби баламутити український нарід сином та іменем славного українського письменника. В засаді, методи ті самі, тільки тепер краще вивчені й краще пристосовані до модерних часів, бо ж говориться тільки про „демократію", „вільні вибори" „конституцію" і „коаліцію", а в дійсності це означає терор, тоталітаризм та диктатуру німецької комуністичної партії, що слухає приказів Москви, передаваних їй совєтським мілітарним командуванням.

Усе це, що сталось в червоному Берліні, є новим яскравим нарушенням договорів у справі Німеччини, обовязуючих Злучені Держави, Велику Британію, Францію та Совєтський Союз. Військовий губернатор Злучених Держав, ген. Лусіюс Д. Клей, запротестував проти цеї односторонної, незаконної поведінки, виславши відповідне письмо до маршала В. Д. Соколовського, совєтського команданта на Німеччину. Дотого ще звідомляють, що різні урядові чинники в Вашинґтоні й Лондоні заявили, що цей поступок Кремля унеможливляє усяку мирну розвязку берлінської крізи, створеної совєтською бльокадою, яка далі триває.

Годі передбачити, як розвяжуться дальші події в Берліні й якою буде дальша розвязка цілої німецької проблеми. Зате не можна сумніватись, до чого змагають Совєти. Демократичні потуги хотіли б бачити Німеччину федеративною, демократичною і сильною, але не в мілітарному розумінні. Знов Совєти змагають до одної, тоталітарної Німеччини, яка була б комуністичною та їхнім сателітом.

Плян Москви ясний. Німеччина є для неї дальшим кроком в змаганню до опанування цілої Европою. Вона певна, що сучасне положення в Европі й в світі їй сприяє і є доброю нагодою здійсняти її дальші пляни бодай щодо Німеччини. Червоний Берлін є отже нічим іншим, а тільки черговою совєтською агресією. Вашинґтон і Лондон мусять це знати. Та чому вони відповідають на цю нову агресію далі тільки протестами, годі збагнути. Це вже тайна вищої дипломатії.

Текст міжнародного договору проти народовбивства (дженосайд)

В середу, дня 1-го грудня, Правний Комітет Організації Об'єднаних Націй в Парижі прийняв більшістю 30 голосів проти 8 здержаних (в цьому 6 совєтських голосів) остаточний текст конвенції, яка ставить поза міжнародним законом злочин народовбивста та передбачує способи і засоби покарання тих, що цего злочину допускаються. Текст конвенції в дослівному перекладі звучить:

КОНВЕНЦІЯ ПРО НЕДОПУЩЕННЯ І ПОКАРАННЯ ЗЛОЧИНУ НАРОДОВБИВСТВА.

Договірні сторони.

Обміркувавши декларацію, зроблену Генеральною Асамблеєю Об'єднаних Націй в її резолюції 96 (I) з датою 11 грудня 1946, що народобивство є в розумінні міжнародного права злочином, суперечним духові і цілям Об'єднаних Націй та засудженим цивілізованим світом:

Визнаючи, що в усіх періодах історії народовбивство завдало людськості великих втрат; та

В переконанні, що для звільнення людського роду від такого ненависного лиха є необхідна міжнародна співпраця;

Оцим договорюється, як нище передбачується:

Стаття I.

Договірні сторони потверджуютьщо народовбивство, поповнене чи то в часі миру чи під час війни, в розумінні міжнародного права є злочином, який вони заходяться відвертати і карати.

Стаття II.

В теперішній конвенції народовбивство означає будьякий з наступних актів, поповнених з наміром знищити, в цілості або частинно, будьяку національну, етнічну, расову або релігійну групу, як таку:

А. Вбиваючи членів групи;

Б. Завдаючи серіозної тілесної або умової шкоди членам групи.

С. Навмисне накидуючи групі життеві умови, розраховані на доведення до її фізичного знищення, в цілости або частинно;

Д. Накидуючи заходи, з наміром не допустити до народжень в групі;

Е. Примусово забираючи дітей від одної групи до другої.

Стаття III.

Наступні акти повинні бути карані:

А. Народовбивство;

Б. Змова поповнити народовбивство;

С. Пряме і публичне накликування до поповнення народовбивства;

Д. Намагання поповнити народовбивство;

Е. Співучасть в народовбивстві.

Стаття IV.

Особи, які поповнили народовбивство, або будьякий з актів, наведених в статті III., повинні бути покарані, без огляду чи це є конституційно відповідальні володарі, публичні урядники чи приватні особи.

Стаття V.

Договірні сторони заходяться запровадити, згідно з їхніми відносними коституціями, конечне законодавство, щоби забезпечити діяння постанови цеї конвенції та, зокрема, щоби встановити ефективні покарання осіб, винних в народовбивстві або в будь-якому з інших актів, вичислених в статті III.

Стаття VI.

Особи, обвинувачені в народовбивстві або в будь-якому з інших актів, вичислених в статті III, повинні бути суджені компетентним трибуналом держави, на території якої акт був поповнений, або таким міжнародним карним трибуналом, який мав би юрисдикцію у відношенні до таких договірних сторін, які повинні прийняти юрисдикцію такого трибуналу.

Стаття VII.

Народовбивство та інші акти, зазначені в статті III., не повинні вважатися за політичні злочини як йдеться про видачу. Договірні сторони зобов'язуються самі в таких випадках запевнити видачу, відповідно до їх законів та договорів, що є в силі.

Стаття VIII.

Кожна з договірних сторін може відкликатися до компетентних органів О'бєднаних Націй, щоби вони згідно з чартером Об'єднаних Націй поробили такі заходи, які вони вважають за відповідні для недопущення та придушення актів народовбивства або будького з інших актів, вичислених в статті III.

Стаття IX.

Суперечки між договірними сторонами щодо інтерпретації, застосовання і здійснення цеї конвенції, включно зі суперечками відносно відповідальности держави за народовбивство або за будь-який з інших актів вичислених в статті III., повині бути передані на розгляд Міжнародному Судові Справедливости на прохання будької зі суперечних сторін.

Стаття X.

Ця конвенція, китайський, англійський, французький, російський і еспанський текст якої є автентичний, повинна мати дату...

Стаття XI.

Ця конвенція повинна бути відкрита до 31-го грудня 1949 для підпису в імені будь-якого члена Об'єднаних Націй та в імені будь-якої держави нечлена, до якої Генеральна Асамблея звернулася зі запрошенням підписати.

Ця конвенція повинна бути ратифікована, а ратифікаційні документи повинні бути здані на схов в Генерального Секретаря Об'єднаних Націй.

Після 1-го січня 1950, ця конвенція може бути признана в імені будь-якого члена Об'єднаних Націй або держави нечлена, яка одержала запрошення, як сказано вгорі. Документи признання повинні бути зложені в схов в Генерального Секретара Об'єднаних Націй.

Стяття XII.

Кожна з договірних сторін може в кожному часі повідомленням, зверненим до Генерального Секретаря Об'єднаних Націй, поширити застосування цеї конвенції на всі або будьяку з територій, за ведення зокордонних зв'язків яких ця договірна сторона є відповідальна.

Стаття XIII.

В день, коли будуть передані в схов перших двадцять ратифікаційних документів, Генеральний Секретар Об'єднаних Націй повинен виготовити документ і його копію переслати кожному членові Об'єднаних Націй і кожному з держав нечленів, взятих до уваги в статті XI.

Ця конвенція повинна увійти в силу дев'ятдесятого дня після передачі двадцятого документу ратифікації або признання.

Кожна ратифікація або признання, довершені останньої дати, повинні увійти в дію дев'ятдесятого дня після зложення документу ратифікації або признання.

Стаття XIV.

Ця конвенція повинна залишитися в силі на період десять років, від дня, коли вона увійшла в силу.

Вона повинна опісля залишитися в силі на період дальших п'ять років для таких договірних сторін, які не виповіли її щонайменше шість місяців перед вигасненням біжучого періоду.

Виповідження повинно бути довершене письмовим повідомленням, зверненим до Генерального Секретара Об'єднаних Націй.

Стаття XV.

Якщоб в результаті виповідження кількість сторін в цій конвенції мало б стати менше ніж шістнадцять, конвенція повинна втратити свою силу з днем, коли повинно здійснитися останне з цих виповіджень.

Стаття XVI.

Прохання про провірку цеї конвенції може бути зроблене в кожному часі і кожною договірною стороною, за посередництвом письменного повідомлення, зверненого до Генерального Секретара Об'єднаних Націй.

Генеральна Асамблея повинна рішати, які заходи, якщо взагалі які-небудь, повинні бути зроблені відносно такого прохання.

Стаття XVII.

Генеральний Секретар Об'єднаних Націй повинен повідомляти всіх членів Об'єднаних Націй і держави не-члени, взяті до уваги в статті XI., про наступне:

А. Підписи, ратифікації і [illegible] признання, згідно зі статтею XI.

Б. Повідомлення, одержані згідно зі статтею XII.

С. Дату, в якій ця конвенція входить в силу, згідно зі статтею XIII.

Д. Виповідження, одержані згідно зі статтею XIV.

Е. Анулювання конвенції, згідно зі статтею XV.

Ф. Повідомлення, одержані згідно зі статтею XVI.

Стаття XVIII.

Оригінал цеї конвенції повинен бути зложений на схов в архівах Об'єднаних Націй. Завірена копія конвенції повинна бути переслана до всіх членів Об'єднаних Націй та держав не-членів, взятих до уваги в статті XI.

Стаття XIX.

Ця конвенція повинна бути зареєстрована Генеральним Секретарем Об'єднаних Націй, з датою, в якій вона увійде в силу.

В дні тридцяти тиранів...

У життевій метушні, і особистій, і загально-світовій, ми надто часто схильні недобачувати деяких фактів нашого власного культурного життя, фактів, які в інших народів були б подіями першорядної ваги. Тобто, наш загал знає, що на нашому культурному фронті щось і десь діється, але те, діяння відбувається наче поза увагою суспільности, навіть тієї верхівки, що надає тон нашій культурі. Часом не то ентузіязму, а просто зацікавлення годі доглянути у відношенні до явищ, без яких ми, як нація, будемо все наново стягані до того примітивного стану безголосої і безличної маси, з якого ми з таким трудом вийшли і до якого нас раді впхнути назад наші добрі сусіди. І нікуди правди діти, наша власна інерція тому станові дуже допомагає.

Факт, що навіть у недогідних умовах нашої европейської еміграції діються культурні явища, що далеко переростають межі суто-еміграційного життя і стають явищами загальноукраїнськими, і що більше — европейськими, бо українська культура або буде брати участь у загально-европейськім творенні культурних цінностів, або вона залишиться культурою переферійною, доброю на погній іншим народам. До тих не надто численних, авсе ж наявних виявів високої культури, що до них можна підійти з загально-світовим критеріям оцінки, належить і „Соннетаріюм" Миколи Зерова, нещодавно виданий у Німеччині. І підяремні культурні умови на Україні межи двома війнами, і потому воєнна заверуха була причиною того, що та книжка появилася щойно кільканадцять років після її написання. А властиво, війна саме й допомогла вийти їй у широкий світ, без неї вона була б може назавжди пропала десь на безмежних просторах совєтської імперії. Перед самим своїм засланням на Соловки 1935 р. вже у Москві, Зеров встиг переслати копію своєї книги одному із знайомих письменників, і той підчас війни вивіз рукупис спочатку до Львова, а пізніш до Західної Европи. В совєтських умовах тієї книжки не то видати, але й згадати про неї було немислимо, і то зовсім не за її якийсь політичний зміст, на який є тільки далекі натяки, а за її суто поетичну, мистецьку вартість. Бо, як слушно пише автор передмови до тієї книжки, проф. В. Державин, „від форми вимагалось (у совєтах) лише одного: аби вона не була мистецьки повновартісна. Бо ця остання небезпідставно розглядалась як демонстративний протест проти антикультурного всіма фібрами своїми підяремного ладу"...

В останніх роках на еміграції (в совєтах про те взагалі заборонено щонебудь писати) виникла цікава дискусія про ролю неоклясичної школи в українській поезії. Деякі опоненти просто заперечували існування такої школи. Тим не менш існує чітко окреслена група поетів, що сильно вирізняється на загальному тлі української поезії 20-тих рр. та що, найважніше, перетривала критерій часу: багато на свій час модного і галасливого пішло в забуття, а поезія тієї неоклясичної групи не тільки не стратила на вазі, а навпаки, наче щойно сьогоді починаємо відкривати не лиш її мистецькі цінності, а усю актуальність духової постави представників тієї групи. Віч-на-віч розбещеного звіра, вони заховали внутрішній спокій і гідність, і дали себе радше знищити, аніж дозволити знасилувати свої творчі переконання. Рильський єдиний живий з цієї групи, що після арешту 1931 р. почав відходити від своїх попередніх ідеалів мистецтва, заплатив за те все, властне, ціною самого мистецтва, і це його зречення й зберігає його при житті. Доля інших представників тієї групи відома: Павло Филипович, як і Зеров, професор Київського університету, пропав разом з ним на Соловках. Михайло Драй-Хмара, який власне в одному із своїх сонетів назвав, неоклясичну групу „пятірним гроном нездоланих співців, які розбивають лід одчаю і зневіри", загинув 1939 р. в сибірських копальнях, підвязуваний при роботі шкурами, коли від знесилення не міг уже стояти на ногах. Юрій Клен, який вирвався з Києва закордон 1931 р., по-

(Докінчення на стор. 3-тій)

М. Брадович.

ЧУЖИНОЮ

26)

Приявність московських шпиґів на пероні перешкодила Маркові викликати когось з своїх у двірець, та й інші не мали охоти виходити з переділу. Часописи можна було купити з вікна.

Коли потяг загойдався знов в ритмі свого бігу, довідався Марко від кондуктора, що в спальних вагонах були ще вільні місця і спонукав жінок відпочити вигідно до Люблян, щоб показатися оспалими, а бадьорими українками в Італії. Проти такого патріотичного аргументу звернeного до їх краси, жінки опертися звичайно не могли, а відпровативши їх розгойданими коритарами, переконались приятелі швидко й самі, що противитися сну без потреби й чоловіки неспроможні.

Коли Христя з Меласею вернулись ранком до переділу зачесані й причепурені, не лишалось від сну на їх личках й сліду. Мелася привітала Носенка, ніби його що найменше тиждень не бачила, і зачервонілась показавшись нестримaною. Але за хвилину вона вже оповідала, як приємно засипати, коли потяг гойдає як в колисці. Христя привітала Марка стиском руки й глибоким поглядом очей, що висловлював більше ніж слова.

Відбули звичайні, нескладні зрештою, формальности на останнім кордоні і опинились в Італії, не справжній ще, але в тій її частині, де столітнє панування Відня було вже стерто і відновлено прикмети краю, які закорінили тут відважні й непогамовані громадяни королеви Адрії. Венеції, батьківщини великого мандрівника Марко Польо, опори християнської культури на Середземнім морі.

Карст з своїми голими горами, свідками людської нерозважности в рабівничій експльоатації лісів, не давав багато втіхи очам подорожніх. Але море в околицях Тріесту привітала Мелася радісними окликами, як знайоме й приязне живло, яке від віків вабило до себе українські сили. Вона бавилась краєвидами і всім, що можна було бачити з вікна, як дитина. Її жвава безжурність захопила й товаришів подорожі, які піддались цілком чару італійського оточення, хоч подорожували й не для власної приємности.

З усіх чотирох бував в Італії лише Марко і давав охоче пояснення звертаючи увагу інших на різні особливости краю. Принагідно він зазначив, що багато італійських будинків забарвлено тими ж самими лагідними жовтавими, зеленавими і червонавими тонами, які він спостеріг на будинках античної Помпеї, і висловив припущення, що біла барва вражає очевидно неприємно очі блискучим промінням південного сонця. Цей же смак до лагідніших барв принесли італійці й до північних частин своєї батьківщини, хоч він був тут і менш оправданим. Зрештою ця барвистість будов злагіднювала гармонійно сувору архітектуру чотирокутних церков, що підносились з сірого скелястого грунту на тлі кипарисів і піній поза низькими мурами цвинтарищ.

Ці краєвиди були так відмінні від білих хатин і круглих церков України серед буйної зелені садів, що виглядали островами серед хвилястих просторів нив і лук. І все ж Христя висловила чуття багатьох українців в Італії, кажучи, що тут віє чимсь рідним не лише від італійської привітности. Марко пояснив, що чуття це походить не лише з потягу европейської людини відвідати південну прабатьківщину цілої европейської культури, в якій вже дуже вчасно перемішалися південні й північні впливи, а й з безсумнівної органічної приналежности української нації до культурної спільноти народів навколо Середземного моря, зв'язок з якою зміцнили й відновили італійські кольоністи в Криму та в південній Україні.

Коли потяг наближався до Венеції, Мелася виявляла остільки дитинний жаль, що їй не доведеться оглянути цеї перлини давньої і сучасної краси, що Марко порадив жартовливо Носенкові, доглядати за нею, щоб вона не вискочила з вікна та не втікла. Тим часом він самий потішав її кажучи, що вона ще матиме нагоду в житті побачити й Венецію, і інші світові дива, та що Генуя також гарна.

— Гарна, та інша, зауважила слушно Мелася зітхаючи. Не довелося їй оглянути й ані Падови, ані Верони, ані Міляно, по якім вечір зійшов на італійську землю і сутінок не дав їй побачити навіть з вікна вагону її простір поміж Міляном і Генуєю.

Генуя стрінула подорожніх лагідним, вогким подихом моря, який вони втягали з насолодою перебувши дві доби у вагоні, притишеним рухом міста і порту, дзвінками трамваїв і різнокольоровими вогнями морських сіґнальних лихтарень. Вони спинились в готелі „Кольомбо", від якого вуличка збігала кількома терасами просто до порту.

Полишивши жінок виспатися по довгій подорожі вийшли Марко з Носенком по снідан-ку відвідати земляків, що чекали на еміґрантський пароплав до Арґентини. Вони знайшли їх в бараках перероблених з старих припортових магазинів на горбі поза портом. Переселенці були в добрім стані вдоволені прихильним ставленням до них італійців та опікою корабельного товариства, що вже перебрало їх на власний кошт. Видатки злучені з їх вдержанням та переїздом, мали вони сплачувати з немалими, хоч не лихварськими, процентами протягом ближчих років їх праці за океаном. Але вони цим не журились, призвичаєні до впертої праці.

(Дальше буде).

М. Дурдела.

МАРА КОМУНІЗМУ

(ОСНОВНИК І РЕДАКТОР КОМУНІСТИЧНИХ У.Щ.ВІСТЕЙ ПРО КОМУНІЗМ).

Від Редакції: Автор цеї праці — це колишній відомий в Америці діяльний комуніст, головно в роках 1920—1925. Він був основником і редактором комуністичної газети в українській мові, Українських Щоденних Вістей. Перейнятий комуністичними ідеями, він в 1926 році виїхав до Галичини і там продовжував свою комуністичну роботу у відомому Сель-Робі, з якого опісля „центр" „вичистив" його за „націоналістичні ухили". Його пізніша доля — це вже доля кожного українця; арешти, засуди, переслідування та знущання з боку зразу польських, а опісля большевицьких окупантів. Початково він справді вірив в комунізм, але ціле безглуздя, дурман та злочинність цеї „ідеї" він швидко пізнав, як тільки зустрівся з ним безпосередньо. Його думка під цим оглядом остаточно оформилася та закріпилася під впливом масових розстрілів та страшного голоду в Україні в 1933 році. В році 1939 він видав „Трагедія Радянського Союзу", де опрокидує комунізм з точки зору західно-европейської та американської демократії. Його праця про комунізм, яку друкуємо, заслуговує на окрему увагу.

МАРА КОМУНІЗМУ.

Сто років тому вийшла в світ маленька розміром брошурка під назвою „Комуністичний Маніфест", що його авторами були Карл Маркс та Фридрих Енгельс. Цей маніфест починався словами: „Мара комунізму бродить по Европі", а кінчиться словами, що „пролетаріят не має нічого до страчення, тільки свої кайдани, а до здобуття весь світ".

Тому сто років мара комунізму по Европі не блудила; це тільки так привиджувалося авторам „маніфесту", або може радше це було їхнім бажанням. Це, що тоді діялося в Европі, було продовженням процесу так званої буржуазної революції, цебто здобування горожанських прав свободи і рівности перед правом. Та тепер, сто років після появлення „маніфесту", справді можна ствердити, що мара комунізму бродить по Европі.

Половина Европи вже перед безпосередньою диктатурою комуністів; в Італії та Франції комуністи здобули в останніх парляментарних виборах коло 30% усіх голосів, в Китаю комуністи створили двохмільйонову армію та гостро атакують уряд Чан-кай-ші; в Злучених Державах Америки, хоч комуністична організація маленька, але є там зате Волеси, що роблять їх роботу, хоч несвідомо. Виходить, що мара комунізму бродить вже не тільки по Европі але й по інших частинах світу.

Це вже не уява Маркса-Енгельса з-перед сто років. Це справді дійсність. З тієї то причини компартії усіх країн, на чолі з російською обходили цього року торжественно столітні роковини „Маніфесту", стоючи, очевидно, на тому становищі, що ідея Маніфесту здійснюється.

Мовляв, як сама ідея комуністичного ладу, так і метод його здійснення, цебто комуністична диктатура показуються слушними.

Чи справді так? Дійсність цьому перечить.

Слабість під зовнішнім блеском.

Це, що комунізм контролює половину Европи, ще не доказує, що він правильний. Фашизм контролював ще більшу частину Европи, а однак вже його нема, — завдяки в першу чергу силам демократичних західньо-европейських та американських країн.

Коли б не ті країни, фашизм був би без найменшого сумніву затріюмфував над комунізмом в Европі, і нічого не було б осталося з „неминучости" комуністичної диктатури.

Очевидно рахунок країн Заходу був правильний, що фашизм в цілій Европі був би далеко сильніший та небезпечніший ніж комунізм в половині Европи.

І тепер мабуть і серед колишніх найзавзятіших прихильників фашизму ледве чи знайдеться хтось, який би твердив, що фашизм правильний.

Обидві ці диктатури мають спільне психологічне підложжя — атавістичний садизм, цебто почуття розкоші на вид крови, мук то скону людини. обидва ті явища овнаково небезпечні для поступового людства.

В якомусь моменті може бути одно або друге більш небезпечне. Підчас останньої війни був ним фашизм. Тепер лишилась лише комуністична диктатура.

Вона лишилася можна сказати, з ласки Західнього Світу. Та ласка слабне після кожної бундючної промови Молотова чи Вишинського, після кожного „скоку" міністра з вікна. Диктатори все побренькували шаблею, щоби заглушити крик протесту внутрі. „Найпоступовішу" комуністичну ідею держати тридцять років на багнетах та багнетами її пхати до сусідів, — вже це одно робить з тої ідеї тандиту, що немає попиту.

Революція має сенс, коли вона знаходить попертя більшости населення. Тоді вона має ґрунт під ногами. Дії комуністичної диктатури саме це ще раз яскраво доказують. Тридцять років її існування, опертого на озброєній від ніг до голови незначній меншості, що послуговується найогиднішими маневрами і фальшами — взяти хоч би їхні кличі „фабрики робітникам", „земля селянам", „самовизначенння народів" — здескредитували її цілковито. Вона не міцніє, а слабне.

Тюрем, концентраційних таборів і інших „ліквідацій" чимраз рільше, а помимо того всього навіть їхня музика вимагає нової чистки від буржуазійних впливів. Нема ні одної поважної ясної сторінки в осягах тридцятилітньої диктатури. Може розбудова военної промисловости? Вона в багато разів краще наладнана в демократичних державах без концентраційних таборів і НКВД.

Ні, комунізм зі своєю диктатурою, це не є та сила, що йде на зміну ‚капіталізмові", що підносить людство на вищий щабель розвитку морального, умового та матеріяльного.

Навпаки — це занепад.

Існує два типи людей в комуністичній диктатурі: комісари й енкаведисти, нова пануюча кляса, що наказує і жирує, та маса народу, включно з партійною сірою масою, що безкритично, німо мусить слухати.

Пролетаріят не стратив кайданів, а щойно тепер справді їх наложено йому. Трагічним є, що він самий у великій мірі до цього спричинився.

Паралеля поміж буржуазною революцією, а пролетарською.

Комунізм обосновує „диктатуру пролетаріяту" так: історія — це історія боротьби кляс. Кляси повстають на ґрунті існуючої приватної власности. Спосіб продукції та контроля засобів продукції обумовлює всі прояви людського життя. Кляса, що контролює засоби продукції, контролює також уряд, надає напрям політиці, науці, мистецтву і т.д. В середніх віках такою клясою були феодали, власники землі, що визискували працю кріпаків, але на протязі середніх віків повстає нова кляса — так звана буржуазія, „міщанство", цебто ремісники, купці, власники мануфактурних заведень, банкіри. В часі, коли феодали нидіють на своїх запліснілих від старости замках, нова кляса відзначається енергією, підприємчивістю, бистротою ума, поінформованістю. Феодальні обмеження та привілеї, кріпацтво, що не позволяє селянинові рушитися з місця, стають перешкодою в дальшому розвитку нової господарки та нової кляси. Вона стремить до усунення цих перешкод. Конліфкт поміж феодалами та буржуазією загострюється, і в кінці приходить до вибуху: В Англії буржуазна революція в 17 столітті; у Франції при кінці 18 століття, в Німеччині в половині 19 ст. і т.д.

Свобода, рівність, братерство були кличами тієї революції. Провід у ній мали купці, ремісники по містах, а закріпачене селянство її попирало. Всюди вона відносила побіду.

Комуністи роблять заключення: як буржуазія на порозі нового віку була найпоступовішою, найенергійнішою, найрухливішою клясою, що несла на своїх плечах тягар тодішньої економіки, і тому могла та мусіла здобути контролю тієї господарки і політики, — так тепер пролетаріят є тією клясою. Він є головною продукційною силою, творцем усього багатства, усіх цінностей, і він сягає по виключну контролю над тим багатством і над державою.

Це має бути аргумент, чому комуністи стремлять до диктатури в „імені" пролетаріяту. А тим часом цей аргумент наскрізь фальшивий. Бо правдою є, що на порозі нової доби буржуазія „міщанство" була мізгом суспільства, бо вона втілювала в собі нові ідеї, нові, свобідніші, поступовіші форми господарчого життя, і, що є дуже важне, мала попертя величезної більшости населення, що було проти кріпацтва.

Чому французька революція мала за собою велику більшість населення і попертя всіх свобідних народів, а большевицька революція такої більшости не мала і не має? Бо французька революція йшла по лінії змагань свободолюбного духа, під його проводом, а большевицька революція йде по лінії духа неволі, цофається взад, до часів панування дручка, до часів дикої сваволі озброеної опричнини.

Тому то буржуазна революція віднесла побіду. Але неправдою є, що тепер такою силою є **тільки** пролетаріят. Без організаторів продукції, директорів і т.п., без інженерів, техніків, хеміків, біологів і інших науковців, далі без учителів та професорів, що приготовляють їх, без лікарів, що підтримують здоров'я суспільства, без урядників в продукційних та обмінних заведеннях і в адміністрації, без тих всіх не дасться подумати теперішнього існування суспільства.

Це все не пролетаріят, а інтелігенція, і роля її не є другорядною

І коли комуністична диктатура після тридцяти літ свого існування не може ані одіти ані накормити, ані вмістити в теплій хаті свого населення — за винятком комісарів, енкаведистів та їх найближчих (таке положення було і перед останньою війною) то головною причиною того є з'ігнорування того факту, що новітнє суспільство, як впрочім і кожне попереднє, потребує співпраці мізгу і м'язів. Нехтування цього факту мститься страшно на населенні. Воно буриться. Терор затіснює петлю чим раз дужче. Садизм збирає жниво.

(Дальше буде)

ОКСФОРД ПОШАНУВАВ ПАНЮ ЕЛІНОР РУЗВЕЛТ. — Оксфордський університет в Англії відомий з цього, що ще ніколи не відзначив почестями жінки. Пані Елінор Рузвелт, дружина покійного президента, була першою, що удостоїлась почесного докторату з цивільного права. На картині бачимо її в академічнім уборі.

В дні тридцяти тиранів...

(Докінчення зі стор. 2-гої).

мер від недоживлення на еміграції минулого року... Лишився один Рильський, і нещонедавно проф. Ол. Білецький, пишучи в Киеві огляд його творчости ні словом навіть не згадав про те, що Рильський належав колись до групи неоклясиків і дав тоді найкращі свої твори, з якими навіть у приближенні не може мірятися ніщо, писане ним тепер.

„Соннетарій" обіймає 85 оригінальних і 28 перекладних сонетів, тобто всі відомі сонети Зерова. Не ввійшли сюди поезії, писані іншою формою, які були вже видані в збірці „Камена", а деякі ще ждуть видання. Поезія Зерова — це передусім майстерна, бездоганна, вишліфувана думка і форма, збагачена всім досвідом світового словесного мистецтва, передусім клясичного. Сам Зеров радий був визначити неоклясицизм не так як стиль, а передусім як „прагнення високого мистецтва". І, як такий, він протиставив його свідомо тій поетичній творчості, що була під впливом народної поезії, саме тому, що її вже випробувана і переспівана музична форма надто часто тією музикальністю забивала думку, не давала їй уповні висловитися. Зрештою, цього були свідомі й такі мистці слова, як Франко і Леся Українка, але Зеров підійшов до цього основніше, повязуючи українську літературу тісно з традиціями клясичних культур. І тому теж Зеров був ворогом усякої примітивности, чи як там у нас її звуть, просвітянщини, бо був свідомий того, що не можна творити світових цінноців з позицій дрібнокультурних і неозброєних досвідом віків:

Яка ж гірка, о Господи, ця чаша,
Цей старосвітський, повітовий смак —
Ці мрійники без крил, якими так
Поезія прославилася наша...

і він показує шлях:

Прекрасна пластика і контур строгий,
Добірний стиль, залізна колія —
Оце твоя, Україно, дорога...

Як видно з цих останніх рядків, хаосові, безпринципності у виборі літературних стилів, бракові смаку протиставив він конструктивні елементи, і вони сьогодні є своерідним гаслом не тільки для поезії, а й узагалі в особистому та громадському житті, де так потрібно ясної, прозорої думки та залізної логіки. І Рильський з кінцем 20-тих рр. мав повне зрозуміння, чим є Зеров, пишучи:

..Прости, що я пишу на ти,
Як син гаїв і син традицій —
У дні борні і суети
Ти богомпосланий патрицій.

Зеров у своїй поезії — великий естет, але його естетизм випливає з його морального становища, з якого він сприймає світ Добра, Краси і Правди. І злобоземні теми цікавлять його в поезії лиш настільки, наскільки він у них може знайти ствердження якогось вічного, повторного факту, і тоді він реагує або їдкою сатирою, або філософічним розважанням. Знаменитий його „Чистий Четвер", написаний ще 1921 р., в якому він згадав „про наші підлі і скупі часи", був завжди одним з головних документів в актах обвинувачень проти нього. В іншому сонеті, про 30 тиранів, він писав:

Ви памятаєте: в дні тридцяти тиранів
Була та сама навісна пора:
Безмовний Пнікс, безлюдна Агора
І безголосся суду і пританів.

І тільки часом, мов якась мара,
Ще озивався сміх Арістофанів,
Сократ, як перше, виявляв профанів,
І весело роїлась дітвора.

Так само і тепер. Усе заснуло,
Все прилягло в чеканні Трасібула!
А ми? — де ж заступ нам на нашу гнч,

І сапка на бурян, і лік на рани?
Дитяча сліпота? Сократів бич?
Чи невтишинний сміх Арістофана?

Треба щойно розшифрувати всю актуальність, сховану за чужими словами, щоб зрозуміти „ту саму пору" — безмовні народні збори, безголосі судді і вичікування Трасібула, — демократа, що поклав край пануванню 30-ти тиранів в Атенах. І в той час, безголосся, справді, сміх Арістофана стає єдиним може ліком на рани. В таких сонетах, як цей, Зеров раз на завжди дав характеристику своєї доби, і ця характеристика залишиться й тоді, коли з усієї советської агітаційної поезії лишаться, за словами Державина, „тільки матеріяли культурно-історичної документації". Але Зеров є і поетом чистої краси і такі його твори, як „Діва", належать до найкращого, що знає українська поезія:

В погожі дні, у запахущім травні,
Як цвіт буяє і ростуть жита,
Вона стоїть, пречиста і свята,
Як в они дні—Сатурнові, днедавні.

І бачиться: гаї і тихі плавні
Спогадують ті золоті літа,
Як люд не знав ні списку, ні щита,
І війни спали, дикі і безславні.

І пролилася кров. Дзвенить сурма;
Ступає віл під тягарем ярма,
І землю грішну кидає Астрея.

Лиш по весні, в далеких небесах
Сріблиться зорями її кирея,
І згоди колос світиться в руках.

Українська культура завжди належала до духового кола культури европейської, і творчість Зерова це тільки підтвердження, бо вона — явище міцно вкорінене в наших власних найкращих культурних традиціях. Цікаво відмітити реакцію читача, точніше — широкого читача военних років на такі твори: коли автор цих рядків у 1943 р. видав у Львові „Камену" Зерова, до якої ввійшли всі тоді доступні його поезії (в тому деякі вміщені в „Соннетарії), то цю книжку розхоплено з львівських книгарень упродовж кількох тижнів — у Львові для поезій річ досить незвичайна. І треба сказати, що наш читач показав добрий смак і знав, чого шукає: в тій спокійній, зрівноваженій поезії, де темою було все велике і вічне, всі непроминущі ідеали, такі дорогі людській душі, було щось таке, чого власне потребувала людина военних років, хоч би для контрасту. Хвилини були надто тривожні і критичні, для існування, і тоді людині не вистачало вже поверховне, — вона хотіла заглибитися у вічні правди, і тут, власне, поезія Зерова стала їй помічною. І якщо так визначати ролю і призначення поезії, то Зеров виконав її блискуче.

С. Гординський.

Дискримінація й добродійні організації

Населення наших великих міст має багато різних потреб. Оскільки сотки тисяч людей живуть в переселених дільницях, серед упереджень і злиднів, вони не все можуть самі справитись зі своїми справами без сторонньої допомоги. Тому кожде велике місто має різні громадські або приватні добродійні організації, завданням яких є задовольнити ті чи інші потреби міського населення. Наприклад, в Шікаґо є яких 700 таких організацій, які працюють з чоловіками, жінками, дітьми всіх релігійних вірувань, всіх кольорів, всіх національностей. Такі організації добре знають, яке є відношення в різних дільницях до так званих меншин і як це відбивається на праці самих організацій.

Рада Соціяльних Організацій в Шікаґо, в якій заступлено 250 більших добродійних організацій того міста, в своїм недавно виданім звіті, висловилася так про тих, кому ті організації служать:

„Міста творяться людьми... люди плянують...люди будують. Кожду цеглину, кождий камінь в будинку поклали людські руки... Наші люди — будівничі. Вони є силою нашого міста — чотири мільйони теоретично вільних чоловіків, жінок, дітей різних рас, вірувань, кольорів... І все-ж серед тих будівничих є такі що до других ставляться ворожо, проявляють ненависть, насильство... Несвідомість поборює демократію, упередження шкодять місту".

Як і всі великі міста, Шікаґо має різноманітне населення. Є там 350,000 нігрів, 20,000 американських японців, 600,000 людей европейського походження.

Багато шікаґовських добродійних організацій доказують щодня, що люди різних расових, релігійних та національних груп можуть жити гармонійно, працюючи разом, забавляючися разом. Але є й такі організації, що проявляють недемократичні нахили. Саме такі організації витворюють труднощі, що зле відбиваються на цілім плянованні добродійної праці в громаді, як про це згадує в своїм звіті Рада Соціяльних Організацій в Шікаґо.

Рада, яка є центром, де всі міські добродійні організації можуть співпрацювати для полегчення долі потребуючих, де можуть зводити разом всі потрібні інформації, провадить також і свою окрему працю. Вона досліджує, де і які потреби виникають у населення, робить пляни, як їх задовольнити, поліпшує методи праці, сприяє співпраці поміж існуючими добродійними організаціями.

Рада усвідомлює добре, що є чимало серед шікаґовських меншинових груп таких, що терплять від дискримінації, від обмеження громадських прав. Тому заряд Ради призначив комітет для „необмеженого і безстороннього досліджения питання расової дискримінації, що торкається Ради та організацій, які є її членами".

В своїм звіті згаданий комітет подав кілька рекомендацій: помагати всім потребуючим без огляду на расу, віру чи національне походження; аби ті організації, які обслуговують якісь меншинові групи, мали в своїм складі представників тих груп та аби приймали на працю, як членів персоналу, тільки на основі кваліфікацій і давали підвишку тільки на основі працездатности. Це значить, що імя працюючої в організації особи, хочби і видавалося чужим, як рівнож темний кольор шкіри, чи приналежність до жидівської, або католицької віри, — все це не повинно впливати на поступ в праці службовця добродійних організацій.

Оскільки Рада Соціяльних Організацій в Шікаґо є спілкою добродійних організацій і працює в демократичний спосіб, рекомендації її спеціяльного комітету матимуть добрі наслідки тільки тоді, як „кожда організація перегляне свою власну працю в світлі цих порад та поспішить негайно змінити недемократичну практику", як згадується в недавнім звіті Ради.

Змагаючися за тим, аби кождий американець визнавав людську гідність за кождим другим американцем, треба памятати, що у великих містах з мішаним населенням — як наприклад Шікаґо — постійно ведеться боротьба проти дискримінації в організаціях добродійних та по охороні здоровя не тільки тому, що така дискримінація є не-людська і не-американська, але і тому, що ця праця є великим підприємством, ‚биґ бизнес". Наприклад в Шікаґо громадські та приватні добродійні організації витрачають приблизно $149,000,000 річно. Як всі „великі підприємства", добродійні організації стремлять успішно виконувати завдання, для яких вони були зорганізовані, а саме — помагають в охороні здоровя, у випадках хороби, в злиднях, старшим віком, дають родинні поради, ширять свідомість. Ці справи виникають серед людей різних рас, вірувань, різних національних груп — всі вони потребують допомоги, поради, справедлвої безсторонньої. Кождий, хто мав таку потребу, це добре розуміє.

Загальна Рада.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

КІЛДЕР, НОРТ ДАКОТА.

На ліки для вояків УПА.

В день храмового празника руської прав. церкви Святої Покрови Богородиці на фармах коло місточка Кілдер Норт Дакота, 14-го жовтня ц. р., була урочиста Служба Божа, яку відправив о. Андрій Кість з Міннеаполіс, Мінн. та по якій відбувся обід, котрий приготовили господині наших працьовитих фармерів, що в тій місцевости походять майже всі з Канівського та Звенигородського повітів із Великої України, а декотрі з Борщівщини в Галичині. По обіді з ініціятиви гром. Василя Мельника, що зі своєю дружиною переїхав з Міннеаполісу до широких степів Норт Дакоти, згадали за волю наших скитальців, котрі бідують і голодують в Европі. Потім п-ні Катерина Мельникова і Юрій Бурян зібрали на допомогу скитальцям $33.20.

Жертвували: Юрій Бурян $5; по $2: Кузьма Вилва, о. Андрій Кість, Михайло Куліш, Олекса Лазоренко, Василь Мельник, Павло Сергієнко, Харитина Сергієнко, Текля Туз, Марко Харченко; по $1: А. Гориченко, Н. Павленко, Ю. Пасічник, М. Романишин, Е. Сірошток, Славненко, А. Скаченко, І. Скоропей, Невідомий, І. Хрущ; дрібними 20 ц. — разом $33.20.

Гроші відослав о. Кість до ЗУАДКомітету в Філаделфії.

о. А. К.

ВІЛІМАНТІК, КОНН.

На скитальців.

Українська православна парафія Св. Ап. Петра і Павла відсвяткувала Листопадове Свято в неділю 14. листопада по змозі сил, поминаючи борців-героїв, котрі полягли в нерівнім бою за Волю України. Рано в часі Служби Божої, по евангелію, о. В. Гороховський сказав зворушаючу проповідь на тему Листопадових Днів і УПА, котра бореться в голоді і холоді за визволення українського народу з-під червоного ярма. По Службі Божій відправлено панахиду за поляглих борців за волю. Опісля всі зійшлись до церковної залі на перекуску, підчас якої підписаний заохотив до збірки. Мир. Тихлювець виголосив деклямацію про УПА. Збіркою занялись А. Савка і М. Ганчар мол.

Жертвували: по $5: А. Савка, В. Гірчиця, Антін Лемешка, О. Бандас; Л. Чупрак $3; по $2: Д. Галиш, С. Кінчик, М. Смілка, М. Ганчар стар., о. В. Гороховський, М. Микитин, М. Ганчар мол., по $1: М. Тихлювець, І. Чарнега, Д. Добуш, С. Пелехач, М. Галиш, М. Ковальчук, В. Гупс, А. Лемешка, М. Добуш, К. Савка, П. Ярецька, А. Наумець, М. Демеска, К. Ющак, М. Лукаш, М. Миколів. Зібрано $53 на медикаменти для УПА.

Андрій Савка.

Вияснення ЗУАДКомітету

(Докінчення зі стор 1-шої)

рення були точні і вірні, бо ствердження будьякої неточности могло б підривати це довіря до нашого Комітету, яке він здобув собі та яке має тепер таке велике значення в його акції. Урядова Комісія сама усіх цих аплікацій не провіряє, але вона може їх провірити. Мр. Карузі на вчорашній конференції виявив м. і. факт: для проби, він вибрав 28 „перших ліпших" завірень, пересланих до Комісії одною з добровільних агенцій з Ню Йорку і Бруклина, та доручив провірити їх. Виявилося, що на цих 28 родинних завірень тільки 12 було правильних; 4 дальших були цілком не правильні, бо були виставлені для осіб, які не мали жадного родинного відношення, а 12 дальших мали тільки якесь далеке відношення, якого не признається урядовими постановами. Дальші неточности виїдуть на яву при провірці в Европі і це все тільки припізнює цілу акцію.

З хвилиною, як завірення були затверджені Комісією у Вашингтоні і переслані до Европи, там відразу приходить до голосу місцеві представники добровільних допомогових агенцій, а в нашому випадку адв. Роман І. Смук. Для приспішення цілої акції, бюра місій ЗУАДКомітету негайно повідомляють поодиноких осіб, для яких вони одержали завірення та самі зі свого боку провірюють, чи кандидати на нових імігрантів відповідають вимогам закону. В сумнівних випадках ці справи представник ЗУАДКомітету намагається негайно вияснити з урядовою Переселенчою Комісією і це є велика допомога та рятунок для кандидатів на імігрантів. При цій нагоді теж виключається будь-які можливі надужиття і в цьому теж приявність нашого представника в Европі та його урядове визнання має рішальне значення для цілої переселенчої акції.

Після цеї підготовки справа переходить до урядової Комісії в Европі, яка зі свого боку має переконатися, чи кандидат на еміґранта справді є „елиджибел" згідно зі законом і сприйнявши це, передає справу до СІС (Контер Інтелидженс Кор.). СІС зі свого боку провірює „підходящість" кандидата на нового імігранта та приготовляє; відповідне звідомлення і передає назад до Переселенчої Комісії, т. зв. „аналістові". Цей з черги приготовляє відповідний звіт і тут справа закінчується: якщо звіт негативний, тоді справа пропала; якщо позитивний, Комісія передає справу американському консулеві і рівночасно повідомляє IPO, щоби кандидата на імігранта перевезти до переходового табору для переселенців. Вже в цьому таборі кандидат на імігранта робить прохання до консуля про візу та переходить лікарські огляди. Опісля — якщо він здоровий — відсилають його до Бремен, де він дожидає транспорту, або — якщо не відповідає лікарським вимогам — відсилають назад до табору. У Бремен призначення до транспорту не відбувається за чергою і номерами, але — ця справа ще не цілком налагоднана, тільки Комісія до того змагає — по географічному призначенні нових імігрантів на поселення в ЗДА. Значить, що до одного транспорту будеться підбирати по можности імігрантів до одних місцевостей та областей. Тут є можливі надужиття і тому теж в цьому випадкові приявність нашого представництва в Европі має велике значення.

Як довго триває процедура переселення? Від хвилини апробати завірення у Вашингтоні, дальша процедура в Европі забере щонайменше шість тижнів. Завірення для родин (до третього ступення) мають першенство. Теж за ці завірення добровільні доп. агенції перебирають моральну відповідальність. Ствердження будьяких надужить у виповнюванні завірень потягатиме відповідні консеквенції. Ще одне важливе, як йдеться про працю для нових імігрантів. Були випадки, що на завіренні для 80-літнього старця подавалося, що він працюватиме в шахті (майні). В таких випадках найкраще підбирати працю в домашньому господарстві (гаузголд).

Повідомляється, що докищо береться до уваги завірення на іміграцію людей тільки з Німеччини, Австрії та Італії (американської, британської і французької зон). Щодо іміграції скитальників з інших країн (Бельгії, Франції, Британії і т. д.) докищо не робиться жадних заходів.

Звертається увагу, що труднощі у виїзді можуть наступити ще навіть в останній хвилині в Бремені еміграційним урядом. Тоді відкинений має право внести відклик і в цьому з черги рішальне значення матиме приявність та інтервенція нашого представника.

Щей корткий перегляд дає загальне уявлення про ту велиkанську працю, що її тепер виконує наш ЗУАДКомітет. Для цього він розпоряджає 4 біюровими силами (разом з екзекутивним директором) в своїй централі у Филаделфії. В його европейських місіях працює тепер три силі, вислані з Америки та 32 місцевих. В найблищому часі, імовірно за два тижні, виїдуть до Европи дальших дві секретарки, що вже зголосилися. Досі ЗУАДКомітет вже вислав до Европи около 3,000 загальних завірень для нових імігрантів і около 500 родинних. Головна канцелярія ЗУАДКомітету у Филаделфії перенесена з шостого до простороших приміщень на четвертому поверсі в тому самому домі: **45 DeLong Bldg., 13th and Chestnut Sts., Philadelphia 7, Pa. Tel. PEnnypacker 5-5367.** Поштова адреса: **P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.**

МОСКВА ЗАКИДАЄ АМЕРИКАНЦЯМ СХОПЛЮВАННЯ СОВЕТСЬКИХ ДІТЕЙ

Москва, 2 грудня. (АП) — Скаженину совєтської пропаганди проти Америки завершено вчора твердженням московської „Літературної Ґазети", мовляв, американці в Німеччині схоплюють совєтських дітей та силою держать їх в своїй зоні. Таких дітей ця „Ґазета" нарахувала точно одну тисячу.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

М. Г., Стретфорд, Конн. — Не пересилайте до Українського Конгресового Комітету збірку на студентів, на скитальників, а тільки до ЗУАДКомітету в Филаделфії, бо він займається такими справами і збірками. Укр. Конгресовий Комітет збирає жертви на політичну акцію оборони України і видавання в англійській мові Українського Квартальника та Українського Бюлетеню і тільки гроші, призначені на ці цілі, належить посилати до нього.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 22. листопада 1948 р. померла в 56. році життя

ЮСТИНА ТРУШ.

Покійна походила зі села Черемхів, пов. Бібрка, Зах. Україна. Полишив в смутку мужа Степана, 3 синів, Павла, Василя і Петра та 2 дочки, Марія і Анну, зятя і 3 внуки, брата Федя і сестру Параньку з фамілії Луців.

Муж, діти і внуки бл. п. Юстини Труш складають щиру подяку: родині кумам Лисків і О. Крепкий і панству Нечипір, що дарували цвіти і знакомим, що віддали покійній останню прислугу і були прихильні до останньої хвилі.

Хай всім Господь Бог заплатить і хоронить від всього зла.

Нашій Дорогій Мамі най буде Вічная Память!

Степан Труш, муж діти і внуки.

(Огол.)

Дня 14. листопада, 1948 року помер

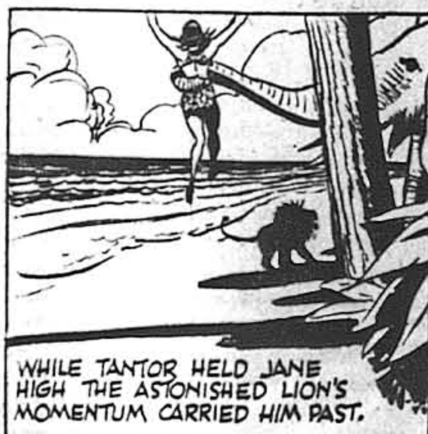
ДМИТРО ЖИДОВСЬКИЙ.

член Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, в Менвил, Н. Дж.

Покійний походив з села Лежухів, пов. Сянік, Зах. Україна. Полишив в смутку жену і 2 сини і внуки. Похорон відбувся 17. листопада, до греко-катол. церкви. Поховано тлінні останки нап католицькім цвинтари в Вестон, Н. Дж. В. Й. П.

Н. Лісний, секр.

ТАРЗАН, ч. 1984. Швидка погоня.

Коли Тантор тримав Джену високо в хоботі, здивований лев перебіг мимо.

Тантор швидко відвернувся і втік в нетри.

Розлючений лев звернув свій біг і скочив за ними.

А в глибині нетрів малпочоловік наповняв листок водою, не знаючи про небезпеку своєї подруги.